

Skjemainformasjon

Skjema	Søknadskjema ABM-utvikling (bokmål)
Referanse	291949
Innsendt	15.10.2009 21:28:24

Opplysninger om søker

Søker	
Navn på organisasjonen	Bymuseet i Bergen
Institusjonens leder	Per Øyvind Riise
Postadresse	Postboks 4052 Dreggen
Postnummer / Poststed	5835 Bergen
Tlf. til organisasjon	55588010
Prosjektets kontaktperson	Sigurd Sandmo
Tlf. til kontaktperson	55961891
E-post til kontaktperson	sigurd.sandmo@bymuseet.no
Nettside	http://www.bymuseet.no
Org. Nr	988 212 024

Opplysninger om prosjektet

Prosjekt

Søknaden gjelder Møteplasser for kunnskaps- og kulturformidling

- ☒ prøver ut nye former for kommunikasjon og formidling i et abm-perspektiv
- ☒ skaper attraktive fysiske og digitale møteplasser og gjerne kombinerer disse
- ☒ vektlegger dialog, brukermedvirkning og sosiale teknologier

Tittel på prosjektet Kikkhull til Mariakirkens restaurering.

Sammendrag av prosjekt

Fra 2010 til 2014 skal Mariakirken stenges for restaurering. Gjennom et bredt formidlingssamarbeid skal en gi publikum nye perspektiver på kirkerommet, tilgang til sentral kirkekunst og et unikt innblikk i moderne restaureringsarbeid. Samarbeid på tvers av forvaltningsnivå og med aktører utenfor ABM-sektoren skal skape nye møteplasser i museet og på nett. Dynamiske utstillinger, virtuell teknologi og blogging vil gi en materiell, virtuell og interaktiv formidling av byens eldste bygning.

Prosjektbeskrivelse

Mariakirken er Bergens eldste bevarte bygning og står i en særstilling blant byens middelalderkirker. Etter alvorlige tilstandsrapporter har Bergen kommune bevilget 80 millioner kroner til omfattende restaureringsarbeider, som skal gjennomføres fra januar 2010 til desember 2014. I hele denne perioden vil en av Bergens største severdigheter og best besøkte kirkerom være stengt for publikum.

Bymuseet har høsten 2009 utarbeidet en plan for et flerårig formidlingsprosjekt om Mariakirken og restaureringsarbeidene på Bryggens Museum, i samarbeid med Bergen Kirkelige Fellesråd, Sweko Norge, arkitekt Jan Lohne, Riksantikvaren og andre aktører i restaureringsarbeidet. Bryggens Museum, som er en del av Bymuseet i Bergen, er Mariakirkens nærmeste nabo og en av byens største visningsarenaer for kulturhistoriske utstillinger.

Målsetningen for formidlingsprosjektet er å gi 1) tilgang til et skiftende utvalg av det unike kirkehistoriske inventaret etter hvert som det konserveres, 2) nye opplevelser av kirkerommet og kirkens historie og 3) fortløpende innsyn i restaurerings- og

konserveringsarbeidene. Prosjektet generer et stort potensiale for punktutstillinger og formidling av kirkens historiske nærmiljø og sørger for at et av Bergens viktigste kulturminner kan formidles også gjennom de fem årene kirken er stengt. Som et flerårig samarbeid med nye, eksterne fagmiljøer, kommer prosjektet i tillegg til museets løpende formidlingsvirksomhet og forutsetter ekstern finansiering.

For museet har prosjektet også et viktig publikumspotensiale: Kirken har over 100.000 besøkende i året. Tallet inkluderer gudstjenester, begravelser, vielser og konserter, men også et stort antall turister og skoleklasser. Mariakirken er en av byens best besøkte attraksjoner, og samarbeidet er verdifullt for museet på flere måter.

RESTAURERINGSPROSJEKTET

Restaureringsarbeidet som skal gjennomføres omfatter både kirkebygget og interiøret. Begge tårnene restaureres, vinduer skiftes og alle stein- og murarbeider overgås. Kirkegården gjerdes inn og hele kirken tildekkes. Innvendig skal orgel og benker skiftes ut, veggene kalkpusses og en stor del av det kirkehistoriske inventaret konserveres. Når ikke materialet stilles ut på Bryggens Museum eller er til konservering skal kirkens inventar magasineres i eksterne magasiner.

Historisk restaurering av denne typen bygg og gjenstander er ressurskrevende på alle plan, og når kirken åpner igjen i 2014, vil ikke endringene være åpenbart synlige for allmennheten. Både av hensynet til den offentlige ressursbruken, og til forståelsen av bygningshistorie, håndverksteknikker og det sårbare kirkehistoriske inventaret, er det viktig for alle involverte at restaureringsprosjektet også har et formidlingsaspekt.

FORMIDLINGSPROSJEKTET

Gjenstandsmaterialet fra Mariakirken stiller store krav både til klima, belysning og gjenstandssikring. Museet oppfylder klimakravene og kravene til sikring, men vil bygge et rom i et eksisterende utstillingsareale der også kravene til belysning blir oppfylt. Dette lokalet vil romme skiftende deler av kirkens interiør og to større informasjonsstasjoner. Den ene informasjonstasjonen vil vise museets nettside for restaureringsarbeidene, og oppdateres fortløpende – dvs flere ganger i uken - i samarbeid med restaureringsprosjektets ulike aktører. Den andre vil gi tilgang til en tredimensjonal modell av Mariakirken i fotografisk kvalitet, som de besøkende kan manøvrere i med en joystick.

Slik kirkerommet fremstår for publikum i dag, har det klare adgangsbegrensinger; man kan blant annet ikke besøke de to tårnene, og tilgangen til de detaljerte kalkmalerier og aktitektoniske detaljer er begrenset. Den virtuelle 3D-modellen er utarbeidet av Marcin Gladki, og inviterer publikum til spennende interaktive vandringar både i og utenfor kirken og i alle rom, tårn, trapper og gallerier. Modellen slutføres november 2009 og stilles til disposisjon for museet i utstillingsperioden gjennom arkitekt Jan Lohne og Sweko Norge, som har det utførende ansvaret for restaureringsarbeidet, på oppdrag fra Bergen Kirkelige Fellesråd. Modellen oppdateres og utvides etter hvert som restaureringsprossessen går fremover.

Kirkens interiør består blant annet av 23 malerier, i hovedsak fra 1600-tallet, men og noen både fra 1500-tallet og senere perioder; 15 trefigurer av apostlene (inklusive Matteus, Paulus, Moses og døperen Johannes – minus Judas) fra første halvdel av 1600-tallet, hver med en høyde på 237 cm, et av Norges eldste kirkeskip fra ca. 1610-1620, et krusifiks fra første halvdel av 1600-tallet, bibler, kirkesølv m.m. Gjenstandene vil skiftesvis kunne vises i museet, i samarbeid konservator Anne Ytterdal fra Universitetet i Stavanger/AmS og BKF. For de gjenstandene som til et hvert tidspunkt ikke vises fysisk i utstillingen, vil informasjon og grafikk ligge tilgjengelig i en av informasjonsstasjonene. Når det gjelder albertavlen og prekestolen, som ikke kan flyttes fra kirken men kasses inn på stedet, vil detaljer knyttet til disse være tilgjengelig gjennom foto, i 3D-modellen og i utsnitt av dokumentasjon fra forrige restaurering, i målestokk 1:1.

Kirken har også en fascinerende historie som kan formidles gjennom skiftende punktutstillinger, foredrag og omvisninger i tilknytning til hovedutstillingen. I stor grad sammenfaller kirkens lokale, regionale og internasjonale historie med den historien Bryggens Museum forvalter om det internasjonale miljøet på Bryggen. Museet skal ta

for seg ulike spørsmål knyttet til kirken og kirkerommet: Hvor kommer byggesteinen fra? Hvem bygget kirken – lokale håndverkere eller utenlandske eksperter? Hva kan vi si om glass- og kalkmaleriene? Hva skjedde med kirken i forbindelse med reformasjonen? I tillegg foreligger det et nypublisert forskningsarbeid om arkeologiske undersøkelser av kirkens gravplass, som kaster lys over flere sosiale faktorer knyttet til kirken og lokalmiljøet på Bryggen i middelalderen. Gjennom samlokaliseringen med Riksantikvaren Vest, NIKU og Arkeologisk institutt/AHKR, UiB, samt det nære samarbeidet med Bergen Museum, har museet nettverk og faglige ressurser til å løfte frem et bredt spekter av formidlingsprosjekter i tilknytning til restaureringen. Det vurderes også å drive formidlingsrettet konserveringsarbeid i selve utstillingen, i samarbeid med gjenstandskonserverator, men dette er ikke inkludert i planene for første driftsår.

Formidlingen av restaureringsarbeidene vil bli i form av et nettsted for utstillingsprosjektet med utdypende informasjon om både Mariakirkens historie, de utstilte gjenstandene og en løpende arbeidslogg med fotografier fra restaureringsarbeidene. Nettsiden skal ha en bloggløsning der alle aktører har anledning til å bidra i dialog med publikum, og museet skal aktivt bruke Twitter og andre sosiale medier for å kommunisere fremgangen i arbeidene og endringer i utstillingen. Nettsiden blir et bærende element i utstillingen, som på sin side i liten grad vil være konvensjonelt tekstet på vegg eller i montre. Den løpende oppdateringen og blogg-aktige tilnærmingen skal prege alle deler av formidlingen.

SAMARBEID

Tiltaket representerer et nyskapende formidlingssamarbeid mellom ulike fagmiljøer og et av Bergens største museer. Prosjektet etterstreber kort avstand mellom restaureringsfaglig kompetanse, håndverkere, kulturhistorisk kompetanse og publikum, og skal formidle ulike former for konserverings- og restaureringsfag på inkluderende og publikumsvennlige måter. Ulike konserverings- og restaureringsfaglige miljøer, museumsformidlere, turister, skoleelever, frivillig innsats fra menigheten, samt andre museer som bidrar til gjenstandskonservering, blir alle inkludert i formidlingsarbeidet. Alle aktører ser på samarbeidsprosjektet med stor velvilje, og vi opplever en inspirerende vilje til å skape nye møtesteder om Mariakirken både i museet og på nett, og å åpne for innsyn i forskning og restaureringsarbeid på inkluderende og innovative måter.

De eksterne aktørene representerer en stor innsats inn i prosjektet. I utarbeidelsen av 3D-modellen er formidlingspotensialet allerede prioritert med tanke på museumssamarbeid, og verdien bare beskjedent stipulert i innsatsen fra de eksterne samarbeidspartnerne, sammen med deres fortløpende formidlingsarbeid gjennom prosjektperioden.

MÅLGRUPPER

Prosjektets målgruppe er alle med interesse for Bergens historie, for kirkehistorie og restaureringsfag, samt spesielt den store mengden turister og skoleelever som vil møte stengte dører i Mariakirken i restaureringsperioden. Både museet og dets samarbeidspartnere mener videre at den store ressursbruken knyttet til denne type restaureringsprosjekter gjør det naturlig å sikte bredt i valget av formidlingskanaler, og en har som ambisjon å nå nye publikumsgrupper gjennom sosiale medier og spennende virtuell teknologi, både innenfor og utenfor museets fysiske rammer.

Framdriftsplan

Framdriftsplan for hele prosjektperioden

Startdato 01.09.2009

Sluttdato 01.09.2012

Aktivitetplaner

Tittel	Fra dato	Til dato
Prosjektplanlegging, kartlegging materiale/gjstndr	01.09.2009	31.12.2009
Arbeid med finansiering	01.10.2009	28.02.2010
Planl utstillingsrom + tekn løsninger	01.01.2010	28.02.2010
Utvikling av nettside/blogg	01.03.2010	15.05.2010
Drift nettside/blogg	15.05.2010	31.12.2014
Produksjon av utstilling	15.08.2010	01.11.2010
Drift utstilling	15.11.2010	01.09.2012

Andre opplysninger/kommentarer om framdrift-/aktivitetsplan.

Ambisjonen er at utstillingsprosjektet kan pågå gjennom hele restaureringsperioden, men minimum tre år. Museet fører i første omgang aktivitetsplan for tre år, og da vurdere videreføring i samråd med sine samarbeidspartnere. Nettside/blogg om restaureringsarbeidene skal uansett føres gjennom hele restaureringsperioden.

Samarbeidspartnere

Har du en samarbeidspartner? Ja

Samarbeidspartner 1

Navn	Bergen Kirkelige Fellesråd
Formell avtale?	Nei
Postadresse	Bergen kirkelige fellesråd Bjørnsgate 1 5008 Bergen
Postnr / Poststed	5008 Bergen
Kontaktperson	Lisbeth Thorsheim
Tlf. til kontaktperson	55593217
E-post til kontaktperson	lisbeth.thorsheim@bkf.no
Rolle	Bergen Kirkelige Fellesråd (BKF) representerer eier, oppdragsgiver og byggherre for restaureringen av Mariakirken og har følgelig en bestillerfunksjon overfor Sweko Norge, arkitekt Jan Lohne, teknisk konservator og andre involverte i restaureringsprosjektet. I denne fasen representerer de BKF tar ansvar for konservering av gjenstander, samt flytting, magasinering og forsikring. De stiller gjenstandsmaterialet til disposisjon for utstilling etter vurdering fra teknisk konservator, deltar i formidlingen gjennom bidrag på nett og legger ellers til rette for innsyn i prosessen og formidlingsarbeidet

Prosjektbudsjett

Prosjekt

Ettårig eller flerårig prosjekt? Flerårig

Er prosjektet pågående? Nei

BUDSJETT FOR FØRSTE ÅR

Utgifter

Hva	Beskrivelse	Sum
Personalkostnader (lønn/overhead)	Konservator/prosjektleder 3 mnd	kr 150 000,00
	Utstillingsdesigner inkl oppdateringsarb 2 mnd	kr 100 000,00
	Bygging av utstilling, håndverker 0,5 mnd	kr 25 000,00
Varer/utstyr	Tekniske løsninger, lys, klima, sikring	kr 150 000,00
	Visningsutstyr for 3D-modell	kr 20 000,00
Tjenester kjøpt av andre	Utforming og teknisk løsning, nettside	kr 50 000,00
	Formidlingsarbeid, eksterne aktører	kr 200 000,00
	Diverse løpende oversettelsesarbeid	kr 40 000,00
Andre utgifter (spesifiser)	Utstillingsåpninger, representasjon	kr 15 000,00
Totale utgifter		kr 750 000,00

Inntekter

Beskrivelse	Tilskudd bekreftet?	Sum
<u>Søknadssum ABM-utvikling</u>		<u>kr 320 000,00</u>
Andre legater og fond	Nei	kr 100 000,00
Egenfinansiering	Ja	kr 130 000,00
Egeninnsats, samarbeidspartnere, inkl andel 3D-mod	Ja	kr 200 000,00
Totale inntekter		kr 750 000,00

BUDSJETT FOR HELE PROSJEKTPERIODEN

Utgifter

Hva	Beskrivelse	Sum
Personalkostnader (lønn/overhead)	Prosjektledelse, bygging, drift og formidling	kr 950 000,00
Varer/utstyr	Etableringskst 2010 + drift	kr 200 000,00
Tjenester kjøpt av andre	Etabl nettsted, drift, oversettelse	kr 350 000,00
Andre utgifter (spesifiser)	Åpninger, andre uforutsette utg	kr 50 000,00
Totale utgifter		kr 1 550 000,00

Inntekter

Beskrivelse	Tilskudd bekreftet?	Sum
<u>Søknadssum ABM-utvikling</u>		<u>kr 600 000,00</u>
Egenfinansiering, Bymuseet	Ja	kr 500 000,00
Egeninnsats, samarbeidspartnere	Ja	kr 250 000,00
Andre legater og fond	Nei	kr 200 000,00
Totale inntekter		kr 1 550 000,00

Kommentar til hele prosjektperioden

Prosjektets initialkostnader knytter seg i stor grad til etablering av infrastruktur i museet og på nett og faller følgelig på første driftsår. Gjennom år 2 og 3 vil kostnadene begrense seg til rullering av gjenstandsmateriale og drift av utstillinger og nettside. Selv om prosjektet har en ambisjon om å følge restaureringsarbeidene gjennom hele restaureringsperioden, defineres utstillingsprosjektet som et treårig prosjekt med mulighet for forlengelse. Nettsiden vil uansett driftes gjennom hele restaureringsarbeidet.

Vedlegg

- BKF-brev.pdf